

Azərbaycan Ordusu son dövrlər ordunun yenilənməsinə daha çox diqqət ayırırdı. Ordumuz həm maddi-texniki təchizat, həm də təlim səviyyəsini dünya standartlarına uyğunlaşdırmışdı. Bu müharibənin ilk günündən hiss olunurdu. Düşmən elə ilk gündən şokda idi. Müasir texnika və texnologiya ilə komplektləşdirilmiş, döyüşə tam hazır və yüksək döyüş ruhunda malik ordu ilə qarşı-qarşıya dayanmaq iqtidarında deyildi. Və bu orduya qalib gəlməyin mümkünsüzlüyünü dərk etmək məcburiyyətində idi.



10-cu yazı

(Əvvəli ötən saylarımızda)

Bir tərəfdən də ordu-xalq birliyi!

Vətən, torpaq sevgisi! Ali Baş komandanın və döyüşçülərin qələbə əzmi, Qarabağı işğaldan azad etmək iradəsi!

Bunun qarşısında kimse tab gətirə bilməzdi. Ona görə də düşmən təxribatlara əl atırdı. Dinc əhaliyə, döyüş bölgəsindən kənar şəhər və kəndləri qadağan olunmuş raketlərlə vururdu. Bu da cavabsız qalmırdı.

44 günlük müharibədə bütün Azərbaycan döyüşürdü. Hamı döyüşçülərin yanındaydı. Kimi yardım edirdi, kimi mənən dəstək verirdi. Bu qalibiyyətin rəhni idi.

44 günlük müharibədə Azərbaycan ordusu dünya herb tarixinə yeni salnamə yazdı. Göstərdiyi qəhrəmanlıq, şücaət dünyanın ən aparıcı hərbi dəstəliklərinə salındı.

Azərbaycan ordusu qısa müddətdə necə qələbə qazanmağın ssenarisini yazdı. Dünyanın aparıcı dövlətləri Azərbaycan ordusunun qəhrəmanlığından danışdı.

Kəlbəcəri, Murov dağıni görünlər oranin gözelliyi ilə bərabər necə keçilməz olduğunu yaxşı bilir. Orda həm mövqe tutmaq, həm də düşmənin tutduğu mövqeyi məhv etmək çox çətindi. Sıldırım qayalar, hərəketin çətinliyi, manevr etmək imkanının məhdudluğu döyüşdə fərqli vəziyyət yaradır. Bu vəziyyətdən çıxmaq təcrübə və təlimin daha yaxşı mənimsənilməsindən keçir. İstər Çingizgilin qrupu, istərsə də bizim qrup belə ekstrimal vəziyyətdən çıxmağın yolunu bildiyi-

mizdən düşməni məhv etmək üçün müxtəlif planlar qururduq. Nəyin bahasına olursa olsun qarşıya qoyulan məqsədə çatmalı - tapşırığı yerinə yetirməliydik. Bunsuz qələbə mümkün deyildi.

Şəhid Çingizin döyüşçü yoldaşı Teymurun dediklərindən:

Sentyabr ayının 26-da Çingizlə bizim əməliyyat tabo-runun bir necə zabiti və hərbi hissə komandiri də daxil olmaqla düşmənin Murov dağında yerləşməsinə təyin edib onları məhv etmək üçün ora qalxmağa başladıq. Mən-təqəyə çatmağa az qalmış şiddətli yağış yağmağa başladı. İrəli getmək mümkün olmadı. Geri qayıtmalı olduq. Sonra dərhal bir qrup tam təchizatla hazırlaşib Murov dağına qalxdıq. Qrupa Çingiz Məmmədov rəhbərlik edirdi. Çingiz tağım komandiri kimi müəyyən dəstə ilə irəlidi getdirdi. Biz sağ və sol istiqamətdə irəliləyirdik.

Murov dağının yüksəkliyinə qalxanda, düşmən bizi anıdən gördü və həmin an atışma başladı. Düşmən iri-çaplı silahlardan bizi vurmağa çalışırdı. Atışa-atışa çətinliklə də olsa "Koroğlu" postuna daxil olduq. Çingizgil də gəldilər. Atışaraq dumanın sıxlığından istifadə edərək bizə verilən tapşırıq istiqamətinə doğru irəliləyirdik. Duman-dan düşmən bizi görmürdü. Bu şəraitdən istifadə edərək gizli posta gəlib çatdıq. Ordan da irəliləyərək düşmənlə üz-büz mövqedə dayandıq.

Biz ordan düşmənin mövqələrini məhv etməyə çalışırdıq. Çingizin qrupu düşmənin arxasına keçirdi ki, onları

"Şəhid qardaşlar" kitabı

mühasirəyə alağ.

4 gün fasiləsiz ac-susuz vuruşduq. Artıq 7 ağır yaralımız vardı. Onları aşağı düşürmək lazım idi. Qərara alındı ki, mən, Çingiz və əlavə iki döyüş yoldaşımızla onları aşağı düşürək.

Biz yavaş-yavaş yaralılar çiyimizdə çox çətinliklə Murov dağının "Kobra" silsiləsinə gəldik. Yaralılarımızı iplərlə, çox ehtiyatla aşağı düşürməyə başladıq. Düşmən bizi ağır silahlarla vurmağa çalışırdı. Qayalara sığınmalı olduq. Yəqin təsəvvür edirsiniz, təkcə özümüz olsaydıq vəziyyəti tamamilə dəyişə bilərdik. Yaralılar burdan çıxarmaq lazım idi. Vəziyyət çox ağır idi.

Bilirdik ki, burda qalsağ sağ çıxmayaçağıq. Çingizlə qərara gəldik ki, təzədən Murov dağıni "Koroğlu" postuna qayıdaq və ordan yaralıları təxliyə maşını ilə göndərək. Başqa çarəmiz yox idi. Yaralılar qan itirirdilər, onlarla bu yolu davam etdirmək məhv olmaq demək idi. Özümüzədən çox yaralı qardaşlarımızı düşünürdük.

Bizi iri çaplı silahlarla vurdular. Uzana-uzana, yarı sürünə-sürünə gedirdik. Çünki düşmən istiqamətindən irəliləyirdik. Nəhayət, çox ağır şəraitdə "Koroğlu" postuna gəlib çata bildik.

Yaralılarımızı lazımı yerə çatdırmaq üçün maşınla yola saldıq. Yaralılar ağır vəziyyətdən çıxdıqdan sonra xeyli rahatlaşdıq. Artıq döyüşmək asan olacaqdı, qardaşlarımız xilas olunmuşdular.

Biz Çingizlə postda gecələdik. Səhəri biz aşağı düşəndə bizi sinayper və minamyotlarla atəş tutdular. Vəziyyəti dəyərləndirib düşmənin cavabını verərək itkisiz mövqeyimizi dəyişə bildik.

Çingizin qardaşının şəhid olduğunu mən bilirdim. Çingiz tez-tez məndən soruşurdu ki, qardaşınla danışmışam mı. Menim qardaşım Seymur Murovdag silsiləsinin sağ istiqamətində irəliləyirdi. O, sinayperci idi. Çingizə dedim ki, danışdım, coxlu sayda düşməni məhv edib. Çingiz mənə dedi ki, de ehtiyatlı ol-sun, özünü qorusun. Dedim narahat olma, çatdıraram.

Mən Çingizin vətən sevgisini döyüşdə görmüşdüm. Onun döyüşçü yoldaşlarına qarşı həssaslığını yaralı döyüşçülərimizə münasibətində, onlara olan qayğısında, onlara baxanda da gördüm. O, mənə və mənim qardaşım qarşı da qarşı da elə idi. Belə bir döyüşçü dostumla qürur duyduq.

Beləliklə, biz aşağı düşdük və orda çox az qaldıq. Çingiz qardaşının şəhid olduğunu bildi. O aşağı düşmədi ki, qardaşının dəfinə getsin. Qardaşının şəhid olması ona çox təsir etmişdi. O an Çingiz daha da qəzəbləndi və düşmənin üstünə, irəli getdi. Gözlərində kədərlə bərabər, düşməne sonsuz nifrət vardı.

Çingiz qardaş itkisinin nə olduğunu yaşadığından mənim də onu yaşamamağımı istəyirdi. O mənə qardaşəmla mütəmadi əlaqə saxlamağı tapşırırdı.

Əməliyyat bir qrupu aşağı toplanmışdı. Tapşırıq verildi ki, "Canavar" postunun sağ-sol tərəfində vəziyyət yaxşı deyil. Biz əvvəlcə oranı azad etmişdik. Çingizlə bərabər bir bölmə ora getməyə başladılar. 3-4 gün ağır döyüşlər getdi. Sonda bizimkilər postu aldılar. Çingizgilin olduğu yeri düşmən iriçaplı silahlarla vururdu. Bu ağır döyüşdə Çingiz və bir neçə başqa igidlərimiz şəhid oldular.

Hec nədən şekinməyən, qorxu nədi bilməyən, qəhrəman döyüşçü qardaşlarımızın - komandirlərimizin itkisi bizi çox sarsıtdı. Onların qisasını düşməndən almağa hamımız söz verdik. Şəhidlərin qanı yerdə qalmayacaq!

Hərbi hissənin komandiri tapşırıq verdi ki, şəhidlərimizin qisasını alağ və onların meyidini ordan götürək.

Biz tapşırığa hazırlaşanda qardaşım Seymurdan zəng gəldi. Seymur vəziyyətin ağır olduğunu bildiyindən məndən narahat idi. O mənə "Biz ölmək üçün yox, öldürmək üçün gəldiyimizi və 1992-93-cü illərdə düşmənin bizim torpaqlarımızı işğal edib, anabacılarımızı vəhşicəsinə qətlə yetirdiklərini mənə xatırlatdı. Seymur ancaq düşməndən intiqam almağ haqqında düşünürdü. O düşmənin qanına susamışdı. Seymur mənə

nə dedi ki, mən sənle sağollaşırım, bizim vətən torpağı uğrunda şəhidlik zirvəmiz var, unutma. Torpaq bizim şərafimizdir. Qanımız bahasına olsa da, torpaqlarımızı geri qaytarmalıyıq. Atamız-anamız bizdən nigarən qalmasınlar. Biz qalib gələcəyik. Biz sağollaşdıq və mən də ona özünü qoru dedim.

Bizim döyüşçülərimiz Çingiz, Seymur kimi igidlər idilər.

Şəxsi heyətin komandirləri mənim idarə etdiyim UAZ-la yuxarı qalxırdıq. Düşmən bizi görürdü. Atışma başladı. Komandirlərə məruzə olundu ki, burda vəziyyət yaxşı deyil, burdan çıxma bilmirik, düşmən iriçaplı silahlarla bizi atəş tuturlar. Kordinatları ötürdük və düşmənin atəş nöqtələri məhv edildi.

Həmin məqamda mənə zəng gəldi. Zəng edən qardaşım Seymurun komandiri idi. O, mənə güclü olmağımı söylədi: "Neçə ki, biz varıq, biz də sənin qardaşınıq, unutma. Seymur ağır döyüşdə şəhidlik zirvəsinə yüksəldi".

Mən ondan bunu necə olduğunu soruşdum. Komandir Seymurun Kəlbəcər istiqamətində özünə mövqe tutub, düşmənin bir neçə maşınıni və xeyli sayda canlı qüvvəsinəni məhv etdiyini və olduğu mövqeyi tərk etmədiyini, sona qədər döyüşdüyünü və bir silah dostu ilə şəhid olduğunu dedi.

Bu qısa müddətdə iki əzizimi və neçə döyüş qardaşlarımı itirdim. Müharibə belədi. Qələbə qurbansız olmur.

Bundan xəbər tutan komandirlər mənim arxada xidmət etməyimi tapşırırdılar. Mən bununla razılaşmadım. Seymur, Çingiz və neçə-neçə şəhid qardaşlarımızın qisasını almağ üçün 44 günlük müharibə başa çatana kimi vuruşdum. Xoşavəndə kimi getdim.

Biz şəhidlərimizin qanını alaraq qalib gəldik. İndi Seymurumun, Çingizimizin, Cavidimin və bütün şəhidlərimizin ruhu şadıddır. Onlar torpaqlarımızın işğaldan azad olunması üçün canlarını qurban verdilər.

Şəhidlərimizin ruhları şad olsun!

Vətən sağ olsun!

(ardı var)

Rəfai TAĞIZADƏ